DUURZAAMHEIDSBELEID

Introductie
Laaken hanteert Environmental, Social & Governance (ESG) criteria in haar beleggingsbeleid om aansluiting te houden bij de normen en waarden in de samenleving, om negatieve maatschappelijke impact te vermijden, reputatierisico's te beheersen en om niet geassocieerd te worden met bepaalde industrieën en ondernemingsmaatstaven. Tevens is Laaken van mening dat duurzaamheid een materiële impact kan hebben op het lange termijn resultaat van een onderneming. De leidende uitgangspunten van het beleid zijn gebaseerd op de richtlijnen van United Nations Global Compact (UNGC), Principles for Responsible Investment (PRI) en het Klimaatakkoord van Parijs.

Laaken classificeert de fondsen en modelportefeuilles als een zogenaamd artikel 8 SFDR product. De producten bevorderen ecologische en/of sociale kenmerken met als basisvereiste dat het bestuur van ondernemingen waarin wordt belegd goed is. De producten hebben als primair doel het behalen van rendement, en dus niet het behalen van een duurzaamheidsdoelstelling (een zogenaamd artikel 9 SFDR product).

Het ESG-beleid van Laaken bestaat verder uit de volgende onderdelen (1) aansluiting bij Principles for Responsible Investment van de Verenigde Naties, (2) een uitsluitingenbeleid ten aanzien van schadelijke beleggingen, en (3) actieve integratie van duurzaamheidsfactoren en -risico's in het beleggingsbeleid.

1. Principles for responsible investment
Laaken heeft zich in 2016 aangesloten bij de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties. De PRI werkt samen met de OECD, de G20 Green Finance Study Group, COP21 -the UN's Caring for Climate Business Forum en ondersteunt de Financial Stability Board's Task Force on Climate-related Financial Disclosures.

Laaken rapporteert aan PRI over:
- het integreren van ESG-factoren in beleggingsbeslissingen,
- het nemen van verantwoordelijkheid als aandeelhouder,
- het betrachten van transparantie en het rapporteren over het beleggingsbeleid.

2. Uitsluitingenbeleid
Voor het uitsluiten van schadelijke sectoren of ondernemingen uit een beleggingsportefeuille confirmeert Laaken zich aan de richtlijnen van de 'observation and exclusion of companies' lijst van Norges Bank Investment Management, de beheerder van het Noorse Sovereign Wealth Fund. De lijst met uitsluitingen is in te zien op de website van de Norges Bank.

Volgens deze richtlijnen kunnen specifieke bedrijven enerzijds worden uitgesloten op basis van producten. Hieronder vallen bijvoorbeeld bedrijven die nucleaire wapens of clustermunitie produceren. Maar ook de gehele tabaksindustrie is uitgesloten, net als de grote producenten en verbruikers van thermische steenkolen. Bedrijven die militair materieel verkopen aan bepaalde, uit mensenrechtenperspectief, kwetsbare landen zijn eveneens uitgesloten. Anderzijds kunnen bedrijven worden uitgesloten op basis van gedrag. Bijvoorbeeld bedrijven die in verband worden gebracht met schendingen van mensenrechten, ernstige milieuschade of corruptie.

De richtlijnen voor uitsluiting op basis van producten zijn:
(1) Het kapitaal zal niet belegd worden in bedrijven die zelf, of via dochterondernemingen:
a) wapens produceren die fundamentele humanitaire beginselen schenden bij normaal gebruik;
b) tabak produceren;
c) wapens of militair materieel verkopen aan staten die onderworpen zijn aan investeringsbeperkingen op staatsobligaties (zoals beschreven in het beheermandaat van het Noorse 'Government Pension Fund Global', paragraaf 3-1(2)(c).

(2) Een besluit tot 'onder toezicht' of 'uitsluiting' kan worden genomen voor mijnbouwbedrijven en energieproducenten die zelf, of via dochterondernemingen:
a) 30 procent of meer van hun inkomen halen uit thermische steenkool;
b) 30 procent of meer van hun activiteiten baseren op thermische steenkool;
c) meer dan 20 miljoen ton thermische steenkool per jaar winnen, of;
d) een thermisch kolenvermogen (van bijv. energiecentrales) hebben van meer dan 10,000 MW.

(3) Bij beoordelingen op grond van lid (2) wordt ook belang gehecht aan toekomstgerichte beoordelingen, inclusief eventuele plannen van een onderneming om winning van thermische steenkool te verminderen of het thermische kolenvermogen te verlagen, reduceren van de inkomsten/activiteiten ratio van thermische kolen, of vergroten van de inkomsten/activiteiten ratio van duurzame energie.
(4) Een besluit tot uitsluiting van ondernemingen op basis van lid (2) en (3) hierboven omvat geen groene obligaties van die ondernemingen, indien dergelijke obligaties worden erkend door opname in specifieke indices voor groene obligaties of zijn geverifieerd door een erkende derde partij.

De richtlijnen voor uitsluiting op basis van gedrag zijn:
Bedrijven kunnen 'onder toezicht' worden geplaatst of worden 'uitgesloten' als er een onaanvaardbaar risico is dat het bedrijf bijdraagt aan of verantwoordelijk is voor:

a) ernstige of systematische mensenrechtenschendingen, zoals moord, marteling, ontneming van vrijheid, dwangarbeid en de ergste vormen van kinderarbeid;
b) ernstige schendingen van de rechten van individuen in oorlogs- of conflictsituaties;
c) ernstige milieuschade;
d) handelen of nalaten dat op bedrijfsniveau leidt tot onaanvaardbare uitstoot van broeikasgassen;
e) grove corruptie
f) andere bijzonder ernstige schendingen van fundamentele ethische normen

Indien een onderneming in de portefeuille op de uitsluitingenlijst wordt toegevoegd zal Laaken stappen zetten om de positie te verkopen.

3. Integreren van duurzaamheidsrisico's en -factoren in het beleggingsbeleid
Laaken is van mening dat **duurzaamheidsrisico's** een significant negatief effect kunnen hebben op de waarde van beleggingen op lange termijn. Derhalve vormen duurzaamheidsrisico's een belangrijke pijler binnen ons beleggingsonderzoek om te komen tot een optimale risico-rendementsverhouding van beleggingen. Dit gebeurt op dezelfde manier als voor de gebruikelijke beleggingsrisico's, zoals markt-, rente- of kredietrisico. Duurzaamheidsrisico's hebben in feite invloed op elk van deze gebruikelijke beleggingsrisico's en worden daarom ook beschouwd als een factor die deze gebruikelijke risico's kunnen vergroten of verkleinen.

Laaken maakt een inschatting van de waarschijnlijkheid en impact van de geïdentificeerde duurzaamheidsrisico's. De resultaten worden in het investeringsrapport opgenomen en aan het Investment Committee ("IC") gepresenteerd. De meeste van onze duurzaamheidsrisicoanalyses zijn kwalitatief van aard. Afhankelijk van de beschikbaarheid van data kan Laaken de kwalitatieve risicobeoordeling aanvullen met kwantitatieve analyse.

Het IC komt wekelijks bijeen en volgt een standaardagenda waarin ESG-risico's een vast onderdeel vormen bij de evaluaties van individuele ondernemingen. De leden van het IC identificeren, evalueren, bewaken en rapporteren periodiek en ten minste voorafgaand aan elke beleggingsbeslissing de relevante duurzaamheidsrisico's. Het IC is tevens verantwoordelijk voor de integratie van duurzaamheidsrisico's in het beleggingsbeslissingsproces.

Naast duurzaamheidsrisico's neemt Laaken ook **duurzaamheidsfactoren** in acht om vast te stellen welke ecologische en/of sociale factoren worden bevorderd. De belangrijkste ecologische factoren voor Laaken zijn de impact op klimaatverandering, behoud en bescherming van het ecosysteem en biodiversiteit en het terugdringen van vervuiling door bijvoorbeeld recycling en afvalvermindering. De belangrijkste sociale factoren zijn mensenrechtenschendingen, corruptie, blootstelling aan productie van controversiële wapens en tabak en overtreding van de UNGC-richtlijnen. Met goed bestuur wordt onder andere bedoeld goede managementstructuren, goede betrekkingen met hun werknemers, goede waardering en beloning van het personeel en naleving van de wet- en regelgeving.

Screening & monitoring
Duurzaamheid is een vast onderdeel van de analyse en evaluatie binnen het beleggingsonderzoek. Laaken belegt niet in ondernemingen die niet voldoen aan het vastgestelde duurzaamheidsbeleid van Laaken.

Naast de ex-ante analyse (voorafgaand aan het besluit om erin te beleggen), controleert Laaken ex-post elk kwartaal alle beleggingen onder beheer op compliance met het duurzaamheidsbeleid. Als voorbeeld: Mocht een onderneming de richtlijnen van de UNGC schenden, dan wordt de belegging opnieuw geëvalueerd in het Investment Committee. Deze evaluatie neemt de aard en de ernst van een mogelijke schending mee, alsmede de

manier waarop de onderneming omgaat met de schending en of er een duidelijk en geloofwaardig pad naar verbetering wordt gepresenteerd. Laaken kan vervolgens het besluit nemen om wel of niet langer te beleggen in de betreffende onderneming.

Minimum streefwaarde
Laaken streeft ernaar om minimaal 75% van de portefeuille te beleggen in ondernemingen die ecologische en/of sociale kenmerken bevorderen (zonder een expliciete duurzame doelstelling).

Laaken definitie voor het bevorderen van E/S-kenmerken

Een belegging wordt als E/S-bevorderend geclassificeerd indien de onderneming aan ten minste één van de volgende kenmerken voldoet:

- Organisaties met een door het Science Based Targets initiative (SBTi) gevalideerd emissiereductiedoel;
- Organisaties met een hoge score (top kwartiel) op ten minste een van de Principal Adverse Impact (PAI)-indicatoren van de EU.
- Organisaties waarvan minstens 10% van de omzet aantoonbaar bijdraagt aan de Sustainable Development Goals (SDG's).

Voor de beoordeling gebruikt Laaken met name gegevens van Bloomberg, aangevuld met openbare bedrijfsinformatie en eigen analyse.

Duurzaamheidsrapportage
In het kader van de SFDR rapporteert Laaken sinds begin 2023 ieder kwartaal over de duurzaamheidsprestaties van de portefeuilles. De rapportage omvat in ieder geval:

- Naleving van het uitsluitingenbeleid;
- Beoordeling van duurzaamheidsrisico's waarbij op portefeuilleniveau 1–100-scores van Bloomberg als referentie worden gebruikt;
- Het aandeel beleggingen met E/S-kenmerken inclusief prestaties op geselecteerde PAI-indicatoren;
- De ecologische voetafdruk (CO^2 uitstoot, energieverbruik, waterverbruik en afvalproductie) van de portefeuille ten opzichte van de wereldwijde aandelenindex.

PAI rapportage
Laaken is op grond van de SFDR-drempel (minder dan 500 werknemers) niet verplicht om over de 'belangrijkste ongunstige effecten' (PAI's) te rapporteren. Deze effecten worden wel expliciet betrokken bij de beoordeling van E/S-kenmerken en in de beleggingsanalyse.

ESG-databronnen
Voor de vaststelling of het duurzaamheidsprofiel en -beleid van ondernemingen past binnen het beleggingsbeleid van Laaken, maakt Laaken gebruik van openbare bedrijfsinformatie en van een externe ESG-dataleverancier (Bloomberg). Via deze dataleverancier heeft Laaken toegang middels een licentie tot uitgebreide ESG-data (bijvoorbeeld CO^2-uitstoot per onderneming), ESG-analyses en de bijbehorende ESG-risico en ESG-impact scores van bijna alle ondernemingen in het beleggingsuniversum van Laaken.